

Kardan, et võibolla on miskit kuskilt tulnud ligi.
Koroonaviirusele viitamine Eesti
hädaabikõnedes

Andriela Rääbis, Tiit Hennoste, Kirsi Laanesoo,
Andra Rumm, Piret Kuusk, Andra Annuka

Muutuva keele päev 19.11.2021

Haridus- ja Teadusministeerium
Estonian Ministry of Education and Research

Pragmaatika grammatika k
SUBJEKTIIVSUS JA INTERSUBJEK
eesti keele registrites ja tek

Uurimisküsimused

- missuguste keeleliste vahenditega Häirekeskusesse helistajad koroonaviirusele viitavad
- kuidas helistajad ennast koroonaga suhestavad

Materjal ja meetod

- 55 telefonikõnet numbrile 112

ajavahemikus 16.03–07.05.2020 (eriolukord kehtestati 12.03)

- helistaja eesmärk enamasti koroonatesti tegemine
- testile suunas Häirekeskus, testiti ainult kindlatel näidustustel

- vestlusanalüüs

Koroonale viitamine

- otsene (37 näidet): *koroona / karoona, koroonaviirus, koroonatest, konvidi analüüs, kroonviirus, kovid öeksateist*
- kaudne (18 näidet): *haigus, mingi proov; sümptomite, kontakti, reisi jms kaudu*

Otsene viitamine 1: neutraalne

- üldine

H: tervist? (.) ma: `helista et `uurida **koroonaviiruse** kohta.
(.)

P: nii? mis `infot te `soovite.

H: .hhhhhh a:ga `öelge `palun kas `Tallinnas (0.3) `on võimalik teha **ko`roonaviiruse** `testi, kuna=ma niikuinii `kuulungi (.)
`riski`gruppi. (0.3) .hhhhh hhh olen: kuuskümmend `kaheksa
`aastat `van[a,]

P: [mh]mh

Otsene viitamine 1: neutraalne

- kellegi teise probleem

H: eeeee olen elu ja `tervise juures, aga (.) nädal aega `tagasi puutusin
`kokku `inimesega kes nüd (0.3) .hhhhhh `reedel sai `kinnituse et tal
on **koroonaviirus**,

(.)

P: jaa?

H: tere, (.) .hhhhhhh `elistan oma `ema pärast? kes `kuulub
koroonaviiruse `riskirühma? (0.3) ta=n kaheksakümne nelja `aastane?

P: nii?

Otsene viitamine 1: neutraalne

- referaat

H: tere, (.) minul on selline `mure=et=ma=len juba: `nädal aega haigus`lehel? (0.3) .hhhhh ja:: `täna me: kontakteerusime::: pere`arstiga ja .hhhhh ma `küsisin ta kääst kas mul võib olla **ka`roona**, ta `üttes=et `tõenäoliselt `on.

Otsene viitamine 2: koroonna kui tuntud referent

H: alles `nüüd ma=n `mõelnud et see võib `olla? näiteks **see ko`roona**.

H: tere, ee mul=on **selle koroonna`viirusega** üks siuke: `juhtum millest ma taaks teile `rääkida?

P: jaa? kuulen

H: tere, (.) .hhhhh ma `mõtsin=ed=ma=saan `ise akkama aga `ikka=i `saa mul `kolmas `päev on `palavik ja `köha ja nissugune (0.4) nisue `tunne on ma (0.4) `sain vist ikka **selle ko`roona** kellegi käest `ka.

Otsene viitamine 3: eelneb eneseparandus

- paus, üneem, partikkel, kohatäitja, venitus, aeglustus

H: .hhhhh tere=**m ääm** < mul oleks=**ee** `tarvis **seda** > (.) **nnn**
koroonat`testimist `kiirabi **äääm** (.) .hhhh **äää** **sis**=**h** `läbi, et=**ma:=qq**
`tuln sealt=**eeemh** riski`riigist,

H: .hhhh (0.3) tere, (.) tahaks `teatada: et olen vist **õõõvvv** (.)
koroonaviiruse=**h** `kandja=**et=õõõõõ** tahaks `testi teha [et=**õõ**]õ

P: [mhm?]

H: [--]

P: [a:ga `tes]te ei `tehta juba `paar `päeva sellest on `meedias täiesti:
`räägitud=**õ**, mis teil `kaebused praägu on.

Otsene viitamine 3: eelneb eneseeparandus

H: `tervist=eeeeeee mina=i=tea ma=loodan=et=ei=ole `midagi juhtund=aga, phh aga ma tahtsin `küsida **selle kohta, selle (.) kuradi kroonviiruse** kohta.

H: tere, .hhh eeeeq selline asi=t=na- mqq ma=väga `vabandan ed=ma=`küsin (.) .hhhh aka=et=et=ee `isale tahaks teha ära **koroo- (.) ko`roona={õt} (0.4) viiruse `proovi,**

Kaudne viitamine 1: viirus, haigus, test, proov jms

H: tere mul on selline `küsimus=et kuda `teada saada kas on: `**viirus**
või=`ole=vä,

H: kas=õõõ kas `Kuressares `tehakse aigla juures `**proove**.

Kaudne viitamine 2: sümptomid, kontakt, reis, vanus, riskigrupp jms

H: noo ma=`so- mul=on `mure. (.) kuna ma tulin:: ee `**eile tulin:**
`**välismaalt**, (0.7) ja::: `täna tul- `just mingi (0.3) `tund aega `tagasi või
`poolteist tundi `tagasi: (0.4) tuli=mul `**palavik** `ülesse. (0.8) ja: `**köha**
on.

(2.0)

P: `nii?=
=e::t (.) et `**kardan et võib olla on** `miskit `kuskilt `tulnud `ligi.

Kaudne viitamine 2: sümptomid, kontakt, reis, vanus, riskigrupp jms

H: .hhhhh tere .hhhhh eeehh `mina elistan sel `põhjusel=et ma: (.)
jäin sin nädalavahetusel `**haigeks**, (0.4) .hhh ja konsul`teerisin
präägu `perearstiga `ka ja kuna **ma `ise olen /Haigla/ `töötaja?**
(0.3) **me[dit`s]iiniõde?**

P: [mm]

H: .hhhhh et:=ee et kuna=ned `**sümptomid `on sellised nagu nad**
`**on** ja mul (.) konk`reetselt `**tütar siin just `nädal aega `tagasi**
(0.3) **tuli: `Norrast,**

Kaudne viitamine 2: sümptomid, kontakt, reis, vanus, riskigrupp jms

H: tere,=hh [olen] `aige, olen **Taist** `tulnud,

P: [tere]

(0.6)

H: **seitsmekümne** `aastane **apteegi** `töötaja.

(0.3)

P: [nii]

H: [nüüd on] `palavik. `köha on `pikalt juba olnud. `Taist tulin muidugi=juba kümme päeva `tagasi.

Kaudne viitamine 2: sümptomid, kontakt, reis, vanus, riskigrupp jms

H: .hhh üks `inimene tuli: meie (0.3) `kõrvalkülas `Saaremaalt. et ta käib `poes ka avalikult `maski `ees ei=`ole,
(0.9)

H: ja et **sellisest** `piirkonnast et=õõ-mmm et alles `iljuti ta `tuli=et=noh ma=i=usu [et ta] `arsti juures `käind on.

P: [mhmh]

Võrdlus tavaliste hädaabikõnedega

- tavaline: sümptomid (+ varasem diagnoos)

H: * tervist * mul on selline mure et mul on täna terve päev=läbi nelikümmend palavik olnud=hh.

H: tervist ma sooviksin kiirabile rääkida .hhh ee mul on `vererõhk on kõrgeks läinud * jällegi {jah} *

H: ja `abikaasal on:=äää ö (0.5) `pikka aega old=äää `kolmiknärvi `põletik, (0.9) ja `praegu=on:=äää (1.2) ee (.) tal `väga `valutab.

Võrdlus tavaliste hädaabikõnedega

- koroonat: sümptomid kindla loendi järgi, helistaja paneb endale ise diagnoosi

H: ja:: ööö mul=on=nagu=hh `endal juba=üks nädal `aega on niuke **kinnine `köha=ja (0.7) `palavikku küll ei=`ole=aga: aga `köha on ja siis on nagu `hingamine `raske=et**

H: ei:=täandab `vat mul=on=nüüd niuke `asi ma=len `uurind selle ka`roona `asja kohta `kõik=nüd `täpsemalt `järgi täandab **ma=len `nakkus`ohtlik `inimene.**

Päästekorraldaja reaktsioon

- jätkaja (*mhmh, nii*)
- sümptomite täpsustamine
- testiks vajalike muude tingimuste täpsustamine
- testi ei tehta

H: mul=n `väike selline `mure=t::=[ee] `äkk:i mul:=on `ka koroonaviirus.

P: [jaa]

P: .hh ahah `kui=vana te olete
(0.8)

H: ee kakskend=öheksa.

Päästekorraldaja reaktsioon

H: {sooviks=teha} (.) sooviks=teha `testi.
(0.6)

H: .hhhh

P: kuidas?
(0.6)

H: et=sooviks=teha `testi nnnnh
(1.7)

P: väga `halvasti=on `aru saada, (.) te=vajate `kiirabi=abi või
(0.7)

H: `ei=ma=vajan lihtsalt=ee **seda** `testi.=hhh

P: **AA** `testi. hõhõ kui `vana te olete.

/---/

H: ei, lihtsalt `olek=on nii `halb=et ma=nagu `tahaks veenduda kas=mol=`on **se kõige {tõsisem} `haigus** või `mitte.

Päästekorraldaja reaktsioon

H: tere, (0.3) ma=`tahtsin sõukest asja lihsalt küsida .hh `näiteks kui inimene **kog=aeg `köhib `kõrval=ja `köhib ni=imelikult, (0.9) kas=sis midagi `võib olla=vä.**

(1.3)

P: mmmmmmm (0.4) **te=mõtle[te=nüd] kae- koroonaviirust,**

H: [allo]

(.)

P: ma=i=`oska teile sel[le={peale} midagi `öelda tuleb] võtta ju::
(0.3) `proov.

H: [ei=tea::::=h]

Päästekorraldaja reaktsioon

H: nii nüüd=on `niisukene:::: `mure: e::t mm (0.8) eeq=hh (.)
`tahaksin:: e::t=e tuleks `kiirabi siia. .nhh eeeee=hhh mul:: (0.4)
q q (.) nüd `selle .nhh ee `selle `selle `selle mqqq kõige ne `noh
mis=ne- mis=ee [*{eee}*]

P: [no nii `kor-] `räägime ko`roona `viirusest. `nii?
(0.3)

H: jah hehe v(h)ot=

P: =nii?

Kokkuvõte

- ühisteadmine
- neutraalne nimetamine
- distantseerumine
- koroonatunnuste otsimine

Aitäh!